

Αρχική σελίδα>Οικογενειακά και κληρονομικά θέματα>Καταβολή διατροφής Καταβολή διατροφής

Σλοβακία

1 Τι σημαίνουν στην πράξη οι όροι «διατροφή» και «υποχρέωση διατροφής»; Ποια πρόσωπα οφείλουν να καταβάλλουν διατροφή σε άλλα πρόσωπα;

Τα επιδόματα και οι υποχρεώσεις διατροφής απορρέουν απευθείας από τον νόμο αριθ. 36/2005 περί οικογενείας και περί τροποποίησης ορισμένων άλλων νόμων («νόμος περί οικογενείας»). Σύμφωνα με τον νόμο περί οικογενείας, η υποχρέωση διατροφής διακρίνεται στους κατωτέρω τύπους:

- α) υποχρέωση διατροφής των γονέων έναντι των τέκνων,
- β) υποχρέωση διατροφής των τέκνων έναντι των γονέων,
- γ) υποχρέωση διατροφής μεταξύ άλλων συγγενών,
- δ) υποχρέωση διατροφής μεταξύ συζύγων,
- ε) υποχρέωση διατροφής σε περίπτωση διαζυγίου,
- στ) επίδομα το οποίο καταβάλλεται σε ανύπαντρη μητέρα για την κάλυψη αναγκών διατροφής και ορισμένων δαπανών.

Θεωρητικά, στον θεσμό της διατροφής, υπό την ευρύτερη έννοια, εντάσσονται οι οικονομικές φύσεως σχέσεις οικογενειακού δικαίου σε τομείς οι οποίοι εμπίπτουν στις περιουσιακές σχέσεις του οικογενειακού δικαίου. Η εξάρτηση από την ύπαρξη προσωπικής σχέσεως οικογενειακού δικαίου είναι ιδιαίτερα προφανής εν προκειμένω.

2 Μέχρι ποια ηλικία δικαιούται διατροφής το τέκνο; Υφίστανται διαφορετικοί κανόνες που να ρυθμίζουν τη διατροφή, αναλόγως του αν πρόκειται για ανηλίκους ή ενήλικους;

Η υποχρέωση διατροφής των γονέων προς τα τέκνα τους αποτελεί νόμιμη υποχρέωση η οποία ισχύει για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο τα τέκνα είναι ανίκανα να συντηρήσουν τον εαυτό τους. Το γεγονός ότι ένα τέκνο έχει ολοκληρώσει την υποχρεωτική του εκπαίδευση δεν σημαίνει απαραίτητως ότι έχει καταστεί ικανό να συντηρεί τον εαυτό του. Κατά πόσον οι γονείς εξακολουθούν να φέρουν υποχρέωση διατροφής του τέκνου εξαρτάται από τις ικανότητες, ευκαιρίες και την οικονομική κατάσταση του τέκνου καθ' όλη τη διάρκεια της επαγγελματικής του κατάρτισης, π.χ. ως πανεπιστημιακού φοιτητή πλήρους φοίτησης. Η ενηλικίωση δεν έχει νομική επίπτωση στη διάρκεια της υποχρέωσης διατροφής. Το χρονικό σημείο κατά το οποίο ένα τέκνο καθίσταται, με τη νομική έννοια, «ικανό να συντηρεί τον εαυτό του» κρίνεται κατά περίπτωση επί της ουσίας, από το δικαστήριο. Η ικανότητα ενός προσώπου να συντηρεί τον εαυτό του ερμηνεύεται ευρέως, ως η ικανότητα κάλυψης όλων των αναγκών του ατόμου και των σχετικών εξόδων, με ίδια μέσα (δηλ. με ίδιους οικονομικούς πόρους). Η εν λόγω ικανότητα πρέπει να έχει διάρκεια. Περιστασιακά εισοδήματα δεν μπορούν να χρησιμοποιούνται ως κριτήριο για την αξιολόγηση της ικανότητας ενός προσώπου να συντηρεί τον εαυτό του με ίδια μέσα.

Στην πράξη, τα δικαστήρια βασίζονται στο γεγονός ότι η υποχρέωση των γονέων να διατρέφουν τα τέκνα τους είναι διαχρονική, δεδομένου ότι η εξ αίματος συγγένεια δεν περιορίζεται χρονικά και επομένως η σχετική υποχρέωση μπορεί να παραταθεί, εάν για παράδειγμα το τέκνο αποφασίσει να συνεχίσει τις σπουδές του αργότερα ή δεν γίνει δεκτό σε κάποιο ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα αμέσως μετά την ολοκλήρωση της υποχρεωτικής του εκπαίδευσης. Σύμφωνα με τη νομολογία – και δεδομένης της μειωμένης δυνατότητας απορρόφησης στον εργασιακό τομέα των νέων αποφοίτων σχολείων και σχολών – η περαιτέρω εκπαίδευση του τέκνου σε τομέα διαφορετικό από εκείνον των μέχρι ώρας σπουδών του, προς τον σκοπό εύρεσης εργασίας, μπορεί να θεωρηθεί επίσης ως συνέχιση της επαγγελματικής του εκπαίδευσης.

Όταν το τέκνο αρχίζει να αποκτά τακτικό εισόδημα από την απασχόλησή του σε εργοδότη, από κάποια επιχειρηματική δραστηριότητα κλπ., η αξιολόγηση του κατά πόσον υφίσταται πλέον η υποχρέωση του γονέα για διατροφή καθίσταται ευχερέστερη. Δεδομένων των συνθηκών που επικρατούν στην αγορά εργασίας, η ύπαρξη πολλών περισσότερων μορφών εκπαίδευσης και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, η ανάγκη εκμάθησης ξένων γλωσσών για την πρακτική άσκηση των επαγγελματιών, η ύπαρξη προγραμμάτων επανεκπαίδευσης, η συνεχής εκπαίδευση, οι σπουδές στο εξωτερικό και η ανάγκη για την συγκέντρωση περισσότερων επαγγελματικών προσόντων καθιστούν δυσχερέστερο για τα δικαστήρια τον καθορισμό του χρονικού σημείου κατά το οποίο το τέκνο καθίσταται ικανό να συντηρεί τον εαυτό του. Ορισμένες από αυτές τις μορφές εκπαίδευσης (συνεχούς εκπαίδευσης) μπορούν να δικαιολογηθούν, ιδίως όταν ο γονέας διαθέτει σημαντική οικονομική δυνατότητα. Ταυτόχρονα, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ενδιαφέροντα του τέκνου, όπως αυτά αντανακλώνται στις δεξιότητες και τα ταλέντα του, προκειμένου να αποκτήσει τα σωστά προσόντα για τη μελλοντική του απασχόληση. Είναι ωστόσο θεμιτό να απαιτείται τα προσόντα αυτά να αποκτώνται σύντομα προκειμένου να μην γίνεται κατάχρηση της γονικής υποχρέωσης διατροφής προς τον σκοπό αποφυγής εργασίας (για παράδειγμα, όταν το τέκνο χάνει εσκεμμένα την εργασία του).

Το όριο ηλικίας των 18 ετών αποκτά μεγαλύτερη σημασία όταν εξετάζεται από διαδικαστική σκοπιά. Μέχρι την ενηλικίωση του τέκνου το δικαστήριο μπορεί να επισπεύσει αυτεπαγγέλτως τη διαδικασία διατροφής. Έπειτα από τον χρόνο ενηλικίωσης, η σχετική διαδικασία επισπεύδεται μόνο με αίτηση του ενδιαφερομένου. Η αίτηση διατροφής που υποβάλλεται από ανήλικο τέκνο μπορεί να στρέφεται κατά του ενός ή και των δύο γονέων και πρέπει να ορίζει το αιτούμενο ποσό διατροφής και τον χρόνο από τον οποίο αξιώνεται η καταβολή του. Το δικαστήριο οφείλει να σεβαστεί αυστηρά τα εν λόγω όρια της αίτησης του ανήλικου τέκνου, καθώς η συγκεκριμένη περίπτωση δεν αποτελεί περίπτωση μέριμνας ανηλίκου σύμφωνα με τα άρθρα 111 και επ. του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας Εκούσιας Δικαιοδοσίας.

3 Πρέπει να απευθυνθώ σε αρμόδια αρχή ή σε δικαστήριο προκειμένου να τύχω διατροφής; Ποια είναι τα κύρια χαρακτηριστικά της διαδικασίας;

Σε περίπτωση που ο δικαιούχος και ο υπόχρεος διατροφής αδυνατούν να έλθουν σε συμφωνία, η διαφορά κρίνεται από το αρμόδιο πρωτοδικείο. Με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου η υπόθεση αφορά υποχρέωση διατροφής του γονέα έναντι του ανήλικου τέκνου, η δικαστική διαδικασία αρχίζει με αίτηση του δικαιούχου («αιτών») κατά του υποχρέου («καθ' ού η αίτηση»). Η διαδικασία για τη χορήγηση διατροφής σε ανήλικο τέκνο μπορεί να κινηθεί από το δικαστήριο αυτεπαγγέλτως (άρθρο 23 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας Εκούσιας Δικαιοδοσίας), καθώς σε αυτές τις περιπτώσεις το δικαστήριο έχει καθήκον προστασίας του ανηλίκου.

Οποιοδήποτε πρόσωπο έχει το δικαίωμα να ενεργεί ενώπιον του δικαστηρίου αυτοτελώς ως διάδικος (δηλ. έχει δικαίωμα παράστασης) στο μέτρο που έχει ικανότητα να αποκτά δικαιώματα και να αναλαμβάνει υποχρεώσεις διά των πράξεών του. Φυσικό πρόσωπο το οποίο δεν έχει ικανότητα αυτοπρόσωπης παράστασης ενώπιον των δικαστηρίων (π.χ. ανήλικος) πρέπει να εκπροσωπείται από τον νόμιμο κηδεμόνα του (άρθρο 68 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας Αμφισβητούμενης Δικαιοδοσίας).

Πέραν της νόμιμης εκπροσώπησης, ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας Αμφισβητούμενης Δικαιοδοσίας και ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας Εκούσιας Δικαιοδοσίας διακρίνουν επίσης μεταξύ της εκπροσώπησης των διαδίκων δυνάμει πληρεξουσιότητας και δυνάμει δικαστικής απόφασης.

Ο ανήλικος δεν μπορεί να εκπροσωπείται από κανέναν γονέα στις υποθέσεις που αφορούν έννομες πράξεις οι οποίες θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ των γονέων και του ανηλίκου τέκνου ή μεταξύ των συμφερόντων περισσότερων ανηλικών τέκνων που εκπροσωπούνται από τον ίδιο γονέα. Σε αυτή την περίπτωση, το δικαστήριο διορίζει τον λεγόμενο δικαστικό συμπαραστάτη, ο οποίος εκπροσωπεί τον ανήλικο σε συγκεκριμένη διαδικασία ή έννομη πράξη.

4 Μπορεί να υποβληθεί αίτηση διατροφής για λογαριασμό συγγενούς (σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, έως ποιου βαθμού) ή ανηλίκου;

Βλέπε την απάντηση στην ερώτηση 3.

5 Αν σκοπεύω να προσφύγω στη δικαιοσύνη, πώς μπορώ να γνωρίζω ποιο δικαστήριο είναι αρμόδιο;

Η κατά τόπον αρμοδιότητα ορίζεται από το άρθρο 3 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας Εκούσιας Δικαιοδοσίας. Η καθ' ύλην αρμοδιότητα διέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 12 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας Αμφισβητούμενης Δικαιοδοσίας. Τα πρωτοδικεία έχουν πάντοτε κατά τόπον αρμοδιότητα στον πρώτο βαθμό. Γενικά αρμόδιο είναι το δικαστήριο του τόπου κατοικίας του καθ' ού η αίτηση (δηλ. του προσώπου κατά του οποίου στρέφεται η αίτηση), δηλ. ισχύει ο κανόνας της κατά τόπον αρμοδιότητας με βάση το τακτικό δικαστήριο του καθ' ού η αίτηση. Το τακτικό δικαστήριο με αρμοδιότητα επί του καθ' ού η αίτηση είναι εκείνο του τόπου κατοικίας του ή, σε περίπτωση μη μόνιμης κατοικίας, το δικαστήριο του τόπου συνήθους διαμονής του. Ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας Εκούσιας Δικαιοδοσίας ορίζει ρητά τις ειδικές περιπτώσεις όπου δεν εφαρμόζεται αυτός ο κανόνας. **Το δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου κατοικεί το ανήλικο τέκνο δυνάμει συμφωνίας των γονέων ή δικαστικής απόφασης, ή δυνάμει άλλης νόμιμης αιτίας, είναι αρμόδιο να κρίνει την αίτηση διατροφής** (πρόκειται για αποκλειστική δικαιοδοσία σύμφωνα με το άρθρο 112 παράγραφος 1 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας Εκούσιας Δικαιοδοσίας).

6 Ως αιτών, υποχρεούμαι να χρησιμοποιήσω ενδιάμεσο για την προσφυγή στη δικαιοσύνη (π.χ. δικηγόρο, κεντρική ή τοπική αρχή, κλπ); Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης, ποια διαδικασία ακολουθείται;

Βλέπε απαντήσεις στις ερωτήσεις 3 και 4.

Ο αιτών (δικαιούχος) ο οποίος έχει δικαίωμα δικαστικής παράστασης, μπορεί να υποβάλει αίτηση διατροφής απευθείας στο αρμόδιο δικαστήριο, δηλ. χωρίς να εκπροσωπείται από άλλο πρόσωπο.

Στο άρθρο 127 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας Αμφισβητούμενης Δικαιοδοσίας ορίζονται τα γενικά στοιχεία που πρέπει να περιέχονται στην αίτηση διατροφής: το αρμόδιο δικαστήριο, το πρόσωπο το οποίο υποβάλλει την αίτηση, το αντικείμενο της αίτησης και το αίτημα του δικαιούχου, και υπογραφή.

Πέραν των γενικών στοιχείων, η αίτηση διατροφής πρέπει να παρέχει επαρκείς και συγκεκριμένες πληροφορίες σύμφωνα με τα άρθρα 25 και 26 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας Εκούσιας Δικαιοδοσίας. Στην αίτηση διατροφής πρέπει επίσης να ορίζονται το αξιούμενο ποσό διατροφής και ο χρόνος από τον οποίο ο αιτών αξιώνει την καταβολή του.

Η αίτηση μπορεί να υποβληθεί εγγράφως, είτε σε έντυπη είτε σε ηλεκτρονική μορφή. Ηλεκτρονική αίτηση που έχει υποβληθεί χωρίς έγκριση κατά τα οριζόμενα από τη σχετική ειδική νομοθεσία πρέπει επιπλέον να υποβληθεί σε έντυπη μορφή ή ηλεκτρονικά με έγκριση κατά τα οριζόμενα από τη σχετική ειδική νομοθεσία. Οι αιτήσεις στις υποθέσεις διατροφής μπορούν επίσης να υποβάλλονται προφορικά και να καταχωρίζονται σε πρακτικά.

Ο αιτών πρέπει να υποβάλει την αίτηση σε ικανό αριθμό αντιγράφων, το οποίο ισχύει και για τυχόν συνημμένα έγγραφα, προκειμένου το δικαστήριο και κάθε διάδικος να λάβουν από ένα πρωτότυπο και τα σχετικά συνημμένα, όπου απαιτείται. Σε περίπτωση που ο αιτών δεν παρέχει τον σωστό αριθμό αντιγράφων και συνημμένων, το δικαστήριο εκδίδει αντίγραφα με έξοδα του αιτούντος.

7 Υποχρεούμαι να καταβάλω κάποιο τέλος για την προσφυγή στη δικαιοσύνη; Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, σε τι ποσό είναι πιθανόν να ανέρχεται; Αν δεν διαθέτω επαρκή οικονομικά μέσα, μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη της δαπάνης της σχετικής διαδικασίας;

Τα έξοδα που είναι καταβλητέα για κάθε μεμονωμένη πράξη ή διαδικασία ενώπιον των δικαστηρίων ορίζονται στον νόμο αριθ. 71/1992 του Εθνικού Συμβουλίου της Σλοβακίας περί δικαστικών εξόδων και αντιγράφων των εγγραφών στα ποινικά μητρώα. Τα έξοδα καθορίζονται δια παραπομπής σε κατάλογο δικαστικών εξόδων. Ο ίδιος νόμος ορίζει τις περιπτώσεις απαλλαγής από τα δικαστικά έξοδα με βάση την προσωπική κατάσταση του αιτούντος ή το αντικείμενο της διαφοράς.

Σε σχέση με τα θέματα διατροφής είναι αξιοσημείωτες οι ακόλουθες διατάξεις:

Η διαδικασία που αφορά στην παροχή δικαστικής προστασίας σε ανήλικο εμπίπτει σε αυτές που εξαιρούνται με βάση το αντικείμενό τους. Αυτό σημαίνει ότι διαδικασία η οποία αφορά σε αξίωση διατροφής ανηλίκου εξαιρείται από τα δικαστικά έξοδα.

Με βάση το κριτήριο της προσωπικής κατάστασης, απαλλάσσονται από τα δικαστικά έξοδα:

αιτούντες τη χορήγηση διατροφής, αιτούντες την αύξηση επιδόματος διατροφής, καθώς και αιτούντες την καταβολή καθυστερούμενων οφειλών διατροφής ή την αναγνώριση ή κήρυξη της εκτελεστότητας αλλοδαπής απόφασης διατροφής

άγαμες μητέρες που ασκούν αξίωση διατροφής και αιτούνται την καταβολή συγκεκριμένων δαπανών εγκυμοσύνης και τοκετού.

Η παράγραφος 8 του Καταλόγου Δικαστικών Εξόδων ορίζει ρητά τα έξοδα της διαδικασίας που αφορά σε αξίωση διατροφής μεταξύ συζύγων ή πρώην συζύγων.

Παράγραφος 8	
α) Σε σχέση με αιτήσεις διατροφής μεταξύ συζύγων, πρώην συζύγων ή μεταξύ άλλων συγγενών και αιτήσεις αύξησης του επιδόματος διατροφής:	2% της τιμής του αντικειμένου, με κατώτατο όριο το ποσό των 16,50 ευρώ.
β) Σε σχέση με αιτήσεις μείωσης ή ακύρωσης της διατροφής μεταξύ συζύγων, πρώην συζύγων ή μεταξύ άλλων συγγενών:	2% της τιμής του αντικειμένου της δίκης, με κατώτατο όριο το ποσό των 16,50 ευρώ.

Στις περιπτώσεις όπου στον Κατάλογο Δικαστικών Εξόδων δεν ορίζεται συγκεκριμένο ποσοστό, η δε διαφορά δεν εμπίπτει ούτε στην κατηγορία του κριτηρίου προσωπικής κατάστασης ούτε σε εκείνη του αντικειμένου της διαφοράς, ισχύουν τα δικαστικά έξοδα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του Καταλόγου Δικαστικών Εξόδων:

Παράγραφος 1	
Επί αιτήσεων διατροφής όπου δεν ορίζεται συγκεκριμένο ποσοστό	
α) της τιμής (αξιούμενης καταβολής) του αντικειμένου της δίκης ή της αξίας του αντικειμένου της διαφοράς:	6%, με κατώτατο όριο το ποσό των 16,50 ευρώ και ανώτατο όριο το ποσό των 16.596,50 ευρώ, στις δε εμπορικές υποθέσεις ανώτατο όριο είναι το ποσό των 33.193,50 ευρώ.

Το δικαστήριο μπορεί, κατόπιν σχετικής αίτησης, να χορηγήσει απαλλαγή από τα δικαστικά έξοδα, αν αυτό δικαιολογείται από την κατάσταση του διαδίκου (άρθρο 254 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας Αμφισβητούμενης Δικαιοδοσίας). Η κατάσταση του διαδίκου πρέπει να τεκμηριώνεται κατά τρόπο ώστε το δικαστήριο να μπορεί να αποφανθεί επί της αίτησης.

Ο μηχανισμός παροχής νομικής συνδρομής και ο τρόπος χορήγησης αυτής από την Υπηρεσία Νομικής Συνδρομής σε φυσικά πρόσωπα τα οποία τελούν σε οικονομική δυσπραγία και δεν είναι σε θέση να καταφύγουν σε νομικές υπηρεσίες για την αποτελεσματική άσκηση και προστασία των δικαιωμάτων τους, και ο βαθμός χορήγησης της νομικής συνδρομής, διέπονται από τον «νόμο αριθ. 327/2005 περί παροχής νομικής συνδρομής σε πρόσωπα τα οποία τελούν σε οικονομική δυσπραγία και τροποποίησης του νόμου αριθ. 586/2003 περί νομικών επαγγελματιών και τροποποίησης του νόμου αριθ. 455/1991 περί αδειοδοτούμενων επαγγελματιών (εμπορικός νόμος) και των μεταγενέστερων εκδόσεών του όπως τροποποιήθηκε από τον νόμο αριθ. 8/2005». Ο ανωτέρω

νόμος ορίζει επίσης τα κριτήρια παροχής νομικής συνδρομής, τη διαδικασία η οποία ακολουθείται από τα φυσικά πρόσωπα και από τις αρμόδιες αρχές στις δίκες για αιτήσεις παροχής νομικής συνδρομής, και τον θεσμικό φορέα που είναι αρμόδιος για την παροχή νομικής συνδρομής.

8 Τι ειδους διατροφή είναι πιθανόν να επιδικάσει το δικαστήριο; Πώς υπολογίζεται το ποσό της διατροφής; Μπορεί να αναθεωρηθεί η απόφαση του δικαστηρίου αν οι δαπάνες διαβίωσης ή οι οικογενειακές συνθήκες μεταβληθούν; Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, με ποιο τρόπο (π.χ. μέσω του συστήματος αυτόματης πινακιστικής προσαρμογής);

Στη Σλοβακία ο νόμος δεν ορίζει συγκεκριμένο ποσό ως επίδομα διατροφής.

Στις οικογενειακές διαφορές τα δικαστήρια πρέπει πάντοτε να κρίνουν κάθε υπόθεση μεμονωμένα, με βάση τις συγκεκριμένες συνθήκες. Επομένως ο νόμος δεν ορίζει συγκεκριμένο ποσό διατροφής. Πράγματι, στις οικογενειακές διαφορές περισσότερο από οποιονδήποτε άλλο τομέα δικαίου, ένα σύνολο νομοθετικών διατάξεων δεν είναι δυνατό να ρυθμίζει ξεκάθαρα και με ακρίβεια όλες τις πιθανές πραγματικές περιπτώσεις.

Σύμφωνα με το άρθρο 75 παράγραφος 1 του νόμου περί οικογενείας, κατά τον καθορισμό του ποσού της διατροφής, το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη τις **εύλογες ανάγκες του δικαιούχου**, καθώς και τις **δυνατότητες, ευκαιρίες και την οικονομική κατάσταση του υποχρέου**. Το δικαστήριο επίσης αξιολογεί τις δυνατότητες, ευκαιρίες και την οικονομική κατάσταση του υποχρέου στις περιπτώσεις όπου αυτός εγκαταλείπει κάποιο αξιοπρεπές επάγγελμα ή εργασία ή παραιτείται από κάποια σταθερή πηγή εισοδήματος, χωρίς να υφίσταται ιδιαίτερος λόγος προς τούτα. Το δικαστήριο λαμβάνει επίσης υπόψη τυχόν μη δικαιολογημένους οικονομικούς κινδύνους τους οποίους έχει αναλάβει ο υπόχρεος διατροφής.

Όσον αφορά την γονική υποχρέωση διατροφής, αμφότεροι οι γονείς οφείλουν να συνεισφέρουν στη διατροφή των τέκνων τους ανάλογα με τις δυνατότητες, ευκαιρίες και την οικονομική τους κατάσταση. Το τέκνο έχει δικαίωμα να απολαμβάνει επίπεδο ζωής ισότιμο προς εκείνο του γονέα. Κατά τον καθορισμό του καταβλητέου ποσού διατροφής το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη ποιος από τους δύο γονείς φροντίζει προσωπικά το τέκνο και σε ποιο βαθμό. Στην περίπτωση που οι γονείς ασκούν την επιμέλεια από κοινού, το δικαστήριο λαμβάνει επίσης υπόψη το χρονικό διάστημα κατά το οποίο το τέκνο διαμένει με κάθε γονέα προκειμένου να καθορίσει το ποσό της διατροφής. Εναλλακτικά, το δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί ότι για όσο χρονικό διάστημα το τέκνο διαμένει εναλλάξ και με τους δύο γονείς δεν θα παρέχεται διατροφή.

Στο άρθρο 62 παράγραφος 3 του νόμου περί οικογενείας ορίζεται το **ελάχιστο όριο της δόσης του επιδόματος διατροφής** (επί του παρόντος 27,13 ευρώ): *Ανεξάρτητα από τη δυνατότητα, τις ευκαιρίες και την οικονομική του κατάσταση, κάθε γονέας υποχρεούται να ανταποκρίνεται στην ελάχιστη υποχρέωση διατροφής, η οποία αντιστοιχεί στο 30% των στοιχειωδών αναγκών διαβίωσης του εξαρτώμενου ανηλίκου ή εξαρτώμενου τέκνου, όπως ορίζεται στον σχετικό νόμο.*

Σύμφωνα με το άρθρο 78 του νόμου περί οικογενείας, **η συμφωνία ή δικαστική απόφαση περί διατροφής μπορεί να αναθεωρηθεί σε περίπτωση μεταβολής των συνθηκών**. Με εξαίρεση το επίδομα διατροφής που παρέχεται σε ανήλικο τέκνο (βλ. άρθρο 121 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας Εκούσιας Δικαιοδοσίας), η δικαστική απόφαση περί διατροφής μπορεί να τροποποιηθεί ή ακυρωθεί μόνο κατόπιν σχετικής αίτησης. Σε περίπτωση αναδρομικής ακύρωσης ή μείωσης του επιδόματος διατροφής σε ανήλικο τέκνο σε σχέση με συγκεκριμένη χρονική περίοδο του παρελθόντος, τυχόν επιδόματα τα οποία έχουν δαπανηθεί δεν επιστρέφονται. Σε περίπτωση μεταβολής των συνθηκών, λαμβάνεται πάντοτε υπόψη το κόστος διαβίωσης.

9 Πώς και σε ποιον καταβάλλεται η διατροφή;

Η διατροφή καταβάλλεται γενικά από τον υπόχρεο στον δικαιούχο.

Σύμφωνα με το άρθρο 76 του νόμου περί οικογενείας, το επίδομα διατροφής προκαταβάλλεται σε τακτικές μηνιαίες δόσεις, καταβαλλόμενες έναν μήνα ενωρίτερα. Ο συμψηφισμός ανταξίσεων έναντι αξιώσεων διατροφής είναι δυνατός μόνο δυνάμει συμφωνίας. Οι αξιώσεις διατροφής ανήλικων τέκνων δεν συμψηφίζονται. Σε περίπτωση που ο υπόχρεος διατροφής καθυστερήσει την καταβολή δικαστικά επιδικασθείσας διατροφής, ο δικαιούχος έχει το δικαίωμα να αξιώσει τόκους υπερημερίας επί του οφειλόμενου ποσού, σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα. Οποιαδήποτε καταβολή έναντι διατροφής καταλογίζεται κατ' αρχήν στο κεφάλαιο της διατροφής, και όταν αυτό καλυφθεί ολοσχερώς, στους τόκους υπερημερίας.

Αναφορικά με το επίδομα διατροφής υπέρ ανήλικου τέκνου, η νομολογία των δικαστηρίων απαιτεί ο γονέας που δεν ασκεί την επιμέλεια να καταβάλλει διατροφή στον γονέα που την ασκεί προσωπικά, μέχρι συγκεκριμένη ημερομηνία κάθε μήνα.

10 Αν ο υπόχρεος σε διατροφή (οφειλέτης) δεν την καταβάλλει οικειοθελώς, ποια μέτρα μπορούν να ληφθούν ώστε να αναγκαστεί να την καταβάλει;

Η αναγκαστική εκτέλεση της απόφασης για την καταβολή διατροφής διενεργείται από δικαστικό επιμελητή. Η διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης επισπεύδεται με την υποβολή σχετικής αίτησης. Η διαδικασία διέπεται από τον νόμο αριθ. 233/1995 του Εθνικού Συμβουλίου της Σλοβακικής Δημοκρατίας περί δικαστικών επιμελητών και ενεργειών εκτέλεσης (νόμος περί αναγκαστικής εκτέλεσης) και τροποποίησης συγκεκριμένων άλλων διατάξεων, όπως έχει τροποποιηθεί. Κατά κανόνα, η αναγκαστική εκτέλεση για οφειλές διατροφής συνίσταται στην κατάσχεση του μισθού ή άλλου εισοδήματος του υποχρέου. Εφόσον εκδοθεί απόφαση αναγκαστικής εκτέλεσης δια της οποίας διατάσσεται η καταβολή χρηματικού ποσού, παρέχονται πρόσθετες δυνατότητες πέραν της κατάσχεσης του μισθού ή άλλου εισοδήματος του υποχρέου για την είσπραξη των ληξιπρόθεσμων ποσών διατροφής: διαταγή πληρωμής κατά τρίτου οφειλέτη, πώληση κινητής περιουσίας, πώληση τίτλων, πώληση ακίνητης περιουσίας, πώληση επιχείρησης ή αναστολή της άδειας οδήγησης του υποχρέου. Η τελευταία δυνατότητα είναι ιδιαίτερα σημαντική στο πλαίσιο της είσπραξης της διατροφής. Ο δικαστικός επιμελητής μπορεί να διατάξει την αναστολή της άδειας οδήγησης οποιουδήποτε προσώπου το οποίο δεν συμμορφώνεται με τη δικαστική απόφαση διατροφής. Επίσης, ο δικαστικός επιμελητής υποβάλλει τις πράξεις αναστολής αδειών οδήγησης στις αρμόδιες αστυνομικές αρχές. Με τη συμμόρφωση του καθ' ου στην εκτέλεση της υποχρέωσής του, ο δικαστικός επιμελητής εκδίδει άμεσα πράξη άρσης της αναστολής της άδειας οδήγησης.

11 Παρακαλείστε να περιγράψετε με συνομία τυχόν περιορισμούς στους οποίους υπόκειται η εκτέλεση, ιδίως διατάξεις περί προστασίας του οφειλέτη καθώς και προθεσμίες παραγραφής ή αποσβεστικές προθεσμίες στο οικείο σύστημα αναγκαστικής εκτέλεσης.

Στο άρθρο 77 του νόμου περί οικογενείας προβλέπεται ότι η αξίωση διατροφής δεν υπόκειται σε παραγραφή. Ωστόσο, διατροφή μπορεί να χορηγηθεί μόνο από τον χρόνο έναρξης της σχετικής δικαστικής διαδικασίας. Διατροφή υπέρ ανήλικου τέκνου μπορεί να επιδικαστεί αναδρομικά για χρονικό διάστημα το οποίο δεν υπερβαίνει τα τρία έτη από την έναρξη της διαδικασίας, εφόσον συντρέχουν ειδικοί λόγοι. Το δικαίωμα για περιοδικές καταβολές διατροφής υπόκειται σε παραγραφή.

Στο άρθρο 101 του Αστικού Κώδικα (νόμος αριθ. 40/1964) ορίζεται ο χρόνος παραγραφής ως εξής:

(1) Αξίωση η οποία έχει αναγνωρισθεί με τελεσιδική απόφαση δικαστηρίου ή άλλης αρχής παραγράφεται μετά την παρέλευση δέκα ετών από τον χρόνο κατά τον οποίο όφειλε να εκτελεστεί. Αξίωση η οποία έχει αναγνωρισθεί από τον υπόχρεο εγγράφως ως προς την αιτία και το ποσό αυτής παραγράφεται μετά την παρέλευση δέκα ετών από τον χρόνο της ως άνω αναγνώρισης εάν η αναγνώριση όρισε προθεσμία εκτέλεσης, ο χρόνος παραγραφής αρχίζει από την εκπνοή της εν λόγω προθεσμίας.

(2) Ο ίδιος χρόνος παραγραφής ισχύει και για τις επιμέρους δόσεις που ορίζονται στην απόφαση ή την αναγνώριση της αξίωσης ο χρόνος παραγραφής των επιμέρους δόσεων αρχίζει από τον χρόνο κατά τον οποίο αυτές καθίστανται ληξιπρόθεσμες. Σε περίπτωση που η οφειλή καταστεί ληξιπρόθεσμη στο σύνολο της λόγω μη καταβολής μίας δόσης, ο δεκαετής χρόνος παραγραφής αρχίζει από τον χρόνο κατά τον οποίο κατέστη ληξιπρόθεσμη η ανεξόφλητη δόση.

(3) Η αξίωση για τόκους και περιοδικές παροχές παραγράφεται σε τρία έτη ωστόσο, εάν η αξίωση έχει επιδικασθεί με τελεσιδική απόφαση ή αναγνωρισθεί εγγράφως, ο χρόνος παραγραφής ισχύει μόνο για τους τόκους και τις περιοδικές παροχές που κατέστησαν ληξιπρόθεσμα έπειτα από την τελεσιδικία της απόφασης ή την αναγνώριση.

12 Υπάρχει κάποιος οργανισμός ή αρχή που μπορεί να με βοηθήσει στην είσπραξη της διατροφής;

Δεν υπάρχει κάποιος ειδικός φορέας ο οποίος παρέχει «συνδρομή» ή βοήθεια για την είσπραξη της διατροφής εντός της χώρας.

Στις περιπτώσεις όπου εμπλέκεται χώρα του εξωτερικού, μπορεί να παράσχει συνδρομή η Υπηρεσία Διεθνούς Νομικής Προστασίας Ανηλίκων και Νέων Ατόμων (*Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže*). Η Υπηρεσία βοηθά στην είσπραξη διατροφής σε περιπτώσεις όπου ο υπόχρεος διατροφής τέκνου διαμένει στο εξωτερικό, ο δε δικαιούχος στη Σλοβακία ή αντιστρόφως, δηλ. όταν ο δικαιούχος διαμένει στο εξωτερικό και ο υπόχρεος έχει τον τόπο συνήθους διαμονής του στη Σλοβακία.

13 Μπορεί κάποιος οργανισμός (δημόσιος ή ιδιωτικός) να προκαταβάλει τη διατροφή ολικώς ή μερικώς αντί του οφειλέτη;

Ο «νόμος αριθ. 201/2008 περί υποκατάστατης διατροφής και τροποποίησης του νόμου αριθ. 36/2005 περί οικογενείας και τροποποίησης ορισμένων διατάξεων, υπό την έννοια της απόφασης αριθ. 615/2006 του Συνταγματικού Δικαστηρίου της Σλοβακικής Δημοκρατίας» (*Ústavný súd, Συνταγματικό Δικαστήριο*), προβλέπει έναν μηχανισμό προκαταβολής υποκατάστατης διατροφής από το κράτος (Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικών και Οικογενειακών Υποθέσεων – *úrad práce, sociálnych vecí a rodiny*) στους δικαιούχους διατροφής. Η υποκατάστατη διατροφή συνεισφέρει στη διατροφή του εξαρτώμενου τέκνου στις περιπτώσεις όπου ο υπόχρεος διατροφής αδυνατεί να καταβάλει τη διατροφή σύμφωνα με τη σχετική τελεσίδικη δικαστική απόφαση ή τη δικαστικά επικυρωμένη συμφωνία.

14 Αν εγώ βρίσκομαι στο συγκεκριμένο κράτος μέλος και ο οφειλέτης έχει τη διαμονή του σε άλλη χώρα:

14.1 Μπορώ να τύχω της συνδρομής αρχής ή ιδιωτικού οργανισμού στο συγκεκριμένο κράτος μέλος;

Ναι.

14.2 Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, πώς μπορώ να έλθω σε επαφή με την εν λόγω αρχή ή ιδιωτικό οργανισμό;

Η Υπηρεσία Διεθνούς Νομικής Προστασίας Ανηλίκων και Νέων Ατόμων ιδρύθηκε από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικών και Οικογενειακών Υποθέσεων της Σλοβακίας, το οποίο έχει αναλάβει και την απευθείας διαχείρισή της, ως οργανισμό χρηματοδοτούμενο από το κράτος, για την παροχή νομικής προστασίας σε ανήλικους και νέους, στις περιπτώσεις όπου εμπλέκεται χώρα του εξωτερικού. Η Υπηρεσία καλύπτει ολόκληρη την επικράτεια της Σλοβακίας και έχει τεθεί σε λειτουργία από την 1η Φεβρουαρίου 1993.

Σύμφωνα με τον νόμο αριθ. 195/1998 περί κοινωνικής πρόνοιας, όπως έχει τροποποιηθεί, η Υπηρεσία έχει ενταχθεί στους κρατικούς φορείς κοινωνικής πρόνοιας από την 1η Ιουλίου 1998.

Στοιχεία επικοινωνίας/Διεύθυνση:

Špitálska 8, P. O. BOX 57, 814 99 Bratislava

Δ/ση ηλ. ταχυδρομείου: cipc@cipc.gov.sk, info@cipc.gov.sk,

Τηλ.: +421 2 2046 3208, +421 2 2046 3248,

Φαξ: +421 2 2046 3258, 24ωρη τηλεφωνική γραμμή (μόνο για έκτακτη ανάγκη) +421 915 405 954.

Στη Σλοβακική Δημοκρατία η Υπηρεσία είναι κεντρική αρχή σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 4/2009 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2008, για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων και τη συνεργασία σε θέματα υποχρεώσεων διατροφής («κανονισμός περί υποχρεώσεων διατροφής») και σύμφωνα με τη Σύμβαση της Χάγης του 2007 για την είσπραξη, σε διεθνές επίπεδο, απαιτήσεων διατροφής τέκνων και άλλων μορφών οικογενειακής διατροφής.

15 Αν εγώ βρίσκομαι σε άλλη χώρα και ο οφειλέτης βρίσκεται στο συγκεκριμένο κράτος μέλος:

15.1 Μπορώ να καταθέσω απευθείας αίτηση στην εν λόγω αρχή ή ιδιωτικό οργανισμό στο συγκεκριμένο κράτος μέλος;

Δεν μπορείτε να υποβάλετε αίτηση απευθείας στην Υπηρεσία από το εξωτερικό. Πρόσωπο το οποίο αξιώνει την καταβολή διατροφής και κατοικεί σε χώρα του εξωτερικού, πρέπει να απευθυνθεί στις αρμόδιες αρχές της χώρας αυτής, οι οποίες εν συνεχεία παραπέμπουν την αίτηση στην Υπηρεσία της Σλοβακίας.

15.2 Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, πώς μπορώ να έλθω σε επαφή με την εν λόγω αρχή ή ιδιωτικό οργανισμό και τι είδους συνδρομή μπορώ να λάβω;

16 Δεσμεύεται το συγκεκριμένο κράτος μέλος από το πρωτόκολλο της Χάγης του 2007;

Η Σλοβακική Δημοκρατία δεσμεύεται από το Πρωτόκολλο της Χάγης της 23ης Νοεμβρίου 2007 σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο στις υποχρεώσεις διατροφής.

17 Αν το συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν δεσμεύεται από το πρωτόκολλο της Χάγης του 2007, ποιο δίκαιο θα εφαρμοστεί στην αξίωση διατροφής, σύμφωνα με τους οικείους κανόνες ιδιωτικού διεθνούς δικαίου; Ποιοι είναι οι αντίστοιχοι κανόνες ιδιωτικού διεθνούς δικαίου;

18 Ποιοι είναι οι κανόνες για την πρόσβαση στη δικαιοσύνη σε διασυνοριακές υποθέσεις εντός της ΕΕ σύμφωνα με τη διάρθρωση του κεφαλαίου V του κανονισμού περί υποχρεώσεων διατροφής;

Στις διασυνοριακές υποθέσεις διατροφής, η παροχή νομικής συνδρομής εξαρτάται από την εφαρμογή του άρθρου 44 παράγραφος 3 του κανονισμού περί υποχρεώσεων διατροφής. Η κεντρική αρχή της Σλοβακίας είναι η **Υπηρεσία Διεθνούς Νομικής Προστασίας Ανηλίκων και Νέων Ατόμων**. Παρέχει τις υπηρεσίες της **χωρίς χρέωση**, συνεπώς δεν υπάρχει ανάγκη παροχής νομικής συνδρομής κατά την τακτική διαδικασία για την έκδοση απόφασης διατροφής ή την τροποποίηση αποφάσεων διατροφής στη Σλοβακία.

Στις περιπτώσεις στις οποίες η δίκη δεν μπορεί να διεξαχθεί χωρίς νομική συνδρομή, αυτή παρέχεται δωρεάν σε φυσικά πρόσωπα τα οποία δεν έχουν συμπληρώσει το 21ο έτος της ηλικίας τους, σύμφωνα με το άρθρο 46 του κανονισμού. Η εν λόγω νομική συνδρομή παρέχεται από την **Υπηρεσία Νομικής Συνδρομής** σύμφωνα με τον νόμο αριθ. 327/2005 περί παροχής νομικής συνδρομής σε πρόσωπα τα οποία βρίσκονται σε δυσμενή οικονομική κατάσταση («νόμος περί νομικής συνδρομής»), όπως έχει τροποποιηθεί.

Στις περιπτώσεις στις οποίες δεν εφαρμόζεται το άρθρο 46 του κανονισμού, νομική συνδρομή παρέχεται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου περί νομικής συνδρομής, εφόσον ο αιτών πληροί τις προϋποθέσεις χορήγησης δωρεάν νομικής συνδρομής οι οποίες ορίζονται στον ίδιο νόμο.

Αιτών ο οποίος δεν πληροί τις εν λόγω προϋποθέσεις, βαρύνεται με δικαστικά έξοδα σύμφωνα με τον νόμο αριθ. 71/1992 περί δικαστικών εξόδων και τελών για αποσπάσματα από το ποινικό μητρώο. Οι υποθέσεις αμοιβαίας διατροφής μεταξύ γονέων και τέκνων εξαιρούνται από δικαστικά έξοδα σύμφωνα με τον ίδιο νόμο. Αιτών ο οποίος αιτείται την έκδοση απόφασης διατροφής ή την αύξηση του ποσού της διατροφής επίσης απαλλάσσεται προσωπικά από τα δικαστικά έξοδα. Επιπλέον, κάθε διάδικος καταβάλλει τα δικαστικά έξοδα τα οποία βαρύνουν τον ίδιο και τους εκπροσώπους του. Τα κοινά έξοδα βαρύνουν τους διαδίκους αναλογικά προς τη συμμετοχή τους στην υπόθεση και τη διαδικασία. Στις υποθέσεις διατροφής ενηλίκου, το δικαστήριο διατάσσει τον ηττηθέντα διάδικο να καταβάλει στον αντίδικό του τα αναγκαία έξοδα για την άσκηση ή προστασία του δικαιώματός του.

19 Τι μέτρα έχει λάβει το συγκεκριμένο κράτος μέλος προκειμένου να διασφαλιστεί η άσκηση των δραστηριοτήτων που περιγράφονται στο άρθρο 51 του κανονισμού περί υποχρεώσεων διατροφής;

Κεντρική αρχή κατά την έννοια του άρθρου 49 παράγραφος 1 του κανονισμού περί υποχρεώσεων διατροφής, είναι η Υπηρεσία Διεθνούς Προστασίας Ανηλίκων και Νέων Ατόμων, η οποία ιδρύθηκε την 1η Φεβρουαρίου 1993. Δεν υπήρξε ανάγκη θέσπισης ειδικών μέτρων ως προς τις δραστηριότητες που προβλέπονται στο άρθρο 51 του κανονισμού περί υποχρεώσεων διατροφής, καθώς η Υπηρεσία λειτουργούσε ήδη ως αρχή διαβίβασης και παραλαβής

δυνάμει διεθνών συμβάσεων (ειδικότερα δυνάμει της Σύμβασης της 20ής Ιουνίου 1956 για τη διεκδίκηση διατροφής στην αλλοδαπή) πριν από την έναρξη εφαρμογής του κανονισμού περί υποχρεώσεων διατροφής. Όταν τέθηκε σε εφαρμογή ο κανονισμός περί υποχρεώσεων διατροφής, στην Υπηρεσία χρειάστηκε να γίνουν μόνο ορισμένες μικρές οργανωτικές αλλαγές (σε σχέση με το προσωπικό).

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [H Ευρώπη σου](#).

Θα μας βοηθούσαν πολύ [τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 16/12/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.